

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԾԱՌԱՅԵԼԸ ՊԱՐԱՎԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔՆ Է

(Բ. ԿԻՐ. ՄԵԾ ՊԱՇՏՈՅ)

(ՀԱՆ. ԺՌ. 1-ԺԻ. 10)

Որոշակաբար մատնանշած զաղափարն է որ կը բացատրէ առաքեալը իր «կենդանի պատարագ» կամ «խօսուն պաշտօն» այլաբանութեան մէջ:

Հին Ուխտին սխորանի պաշտամունքը, Նոր Ուխտին մէջ փոխանակուած է «քրիստոնէական կեանքով»: Հոն զՈՒ կար, հոս՝ պահարպար: Աստուծոյ համար միոնեւուն փոխարէն, որ Հին Տնտեսութեան մէջ կը յանձնարարուէր, հոս՝ Աստուծոյ համար ապրիլը կը յանձնարարուի: Ինչ որ հոն խորհուրդ էր և վերացում հոգւոյ, հոս գործ է և արդիւնաւորում կեանքի: Եւ արդէն անոնք միայն գիտեն մեռելի զաղափարի համար, որոնք գիտին և վարժուած են զաղափարով կամ զաղափարի համար ապրիլ:

Աստուծոյ նուիրուիլ, ինքզինքը անոր ծառայութեան տալ ամբողջովին եւ տեական կերպով. այս է անա կրօնական կեանքին, այսինքն ճշմարտութեան, արդարութեան և բարութեան զաղափարին արժանաւոր նուիրումը, որուն մէջ չկան այլ ևս անհարժապած կենցաղի մը նիւթական, մեքենական և ծխական ձևակերպութիւնները, այլ մշտաշարժ, հոգեաւանդ և գործնական կեանքի մը բովանդակ ոգևորութիւնը: Ի մի բան, Աստուծոյ ծառայելու յօժարութիւնը պարտականութեանց կեանքի մը լըծուելու յանձնառութիւնն է:

Բայց Աստուծոյ ծառայելու համար պէտք է ճանչնալ Անոր կամքը. և Աստուծոյ կամքին ճանաչումը քննութիւնն է մեր պարտականութեանց: Իսկ այդ քննութիւնը ա՛յնքան աւելի կատարեալ է արդիւնաւոր կ'ըլլայ, որքան լինի անիկա նորոգուած միտքով մը, անկախ՝ աշխարհի ազդեցութիւններէն:

Այդ ոգւով կատարուած քննութիւն մը

մեր մէջ պիտի երևան բերէ առողջ և պայծառ գիտակցութիւնը մեր քրիստոնէական պարտականութիւններուն, որոնց առաջինն է համեստութիւնը:

Մարդս պէտք է չափազանց լեցուի իր արժանիքներուն զգացումովը, և իր անձին ընծայէ գերազանցութեան գիրքեր. եթէ ամէն ոք այդպիսի հոգեկան բերումներու ազդեցութեան ներքեւ գործէ, կեանքը շուտով կը վերածուի ընկերային Բաբելոնի մը, ուր ոչ մէկը պիտի կարենայ հասկնալ միւսը: Քրիստոնէական կեանքի ամենէն կարեւոր պայմաններէն մին այն է որ մարդիկ կարենան ինքզինքնին ստորագասել իրարու, հըրաժարելով անձնական յաւակնութեանց ոչնչափառութիւններէն, եւ նուիրեն իրենց ջանքերը միմեանց երջանութեան համար: Այս կերպով է որ կարգն ու խաղաղութիւնը պիտի թափաւորեն Եկեղեցւոյ, այսինքն Հասարակութեան մէջ:

Քրիստոնէական համեստութեան իմաստըն ըմբռնելու համար, հարկ է որ մարդիկ վարժուին խորհելու թէ բացարձակ գերիվերելութիւնն ի՞նչ կ'այ մարդկային արժանիքներուն մէջ, և թէ անհաւասարութիւնը անհրաժեշտութիւն մըն է կեանքին մէջ, թէ այդ անհաւասարութիւնը չ'ըստորնացներ սակայն, կեանքը, այլ ընդհակառակն աւելի կը գեղեցիկացնէ զայն, որովհետեւ հետեւունքն է այն շնորհներուն՝ զորս Աստուած կուտայ իւրաքանչիւրին, որպէսզի անձնիւր ոք կատարէ տարբեր գործ մը, ու ամէնքս, համագործակցելով միմեանց, իրարմէ կախուալ յարարեցութիւններով միշտ աւելի ամրապնդենք տիեզերական եղբայրութեան յօգը:

Աստուածային շնորհաց պէսպիսութիւնը մարդկային պարտականութեանց բազմազանութիւնը կը չինէ՞. զի ինչ որ շնորհ է՝ Աստուծմէ արուած, պարտականութիւն է՝ մարդուն մէջ արդիւնագործուած: Այդ շնորհները կամ, ուրիշմ, պարտականութիւնները, թէ՛ և աստիճանով կամ կերպաւորութեամբ տարբեր են իրարմէ, բայց էութեամբ նման են միմեանց, ժամանկ ա՛մէնքն ալ կը հաստատուին հաստքի հիման վրայ, որ չափն է անոնց կենդանութեան: Ինչպէս նախ արիւնն է որ կը կենսաւորէ մարմինին զանազան անդամները և գործունէութեան մէջ կը գնէ գանոնք, նը-

մանապէս նոյն հաւատքն է որ կ'ոգևորէ անհատները և անոնց կատարել կուտայ իրենց բաժին ինկած պարտականութիւնները: Այն է որ կ'արդիւնաւորէ մարդկային կարողութիւնները, տաղանքը, եւ գործելու բոլոր միջոցները:

Երբ հաւատքն է պարտականութեանց ներշնչողը, մարդիկ անկեղծ կ'ըլլան իրենց բարեկամութեան մէջ, յարատեւող՝ բարեխորութեան մէջ, անձանձրոյթ՝ ազօթքի մէջ, անխոնջ՝ աշխատութեան մէջ, զուարթաւատ՝ նուիրատուութեան մէջ, անդանդաղ՝ հիւրասիրութեան մէջ, ներողամիտ՝ թըշնամեաց հանդէպ, համբերող՝ նեղութեանց միջոցին, անխիշաչար՝ հակառակորդներու վերաբերմամբ, բարեաւ յաղթական՝ չարին վրայ:

Հաւատքն է որ կը յորդորէ մարդը պարտական չմնալ ոչ մէկ բանի, ոչ մէկ բանի՝ բացի սէրէն: Ըշմարիտ քրիստոնեան նա՛ է որ ո՛րքան յառաջանայ ընկերային պարտականութեանց ճամբուն վրայ, ա՛յնքան ետ մնացած կը զգայ ինքզինքը սիրոյ հանդէպ. վասնզի պարտականութեանց գերազանցն ու անգերազանցելին է սէրը: Հաւատքը հոգի է, զի լեռներ կը շարժէ. յոյսը քաղցր է, զի կուտակուած դառնութիւնները կ'անուշէ. բայց ո՛չ մին և ո՛չ միւսը չեն հաւատարիւր սիրոյ, որ աստուածային է և հրաշագործ: Ուր սէր կայ, հոն պէտք չկայ օրէնքի, զի մինչ օրէնքը ուսումն է պարտականութեանց, սէրը գործադրութիւնը՝ լրումն է անոր:

Սէրը կը փչընէ այն դժուարութիւնները, որոնց առջեւ կը վարարին երբեմն հաւատքը և կը տկարանայ յոյսը. անկա կը խորտակէ անկարելիութիւնները, զի, ինչպէս կ'ըսէ Ոսկերեան, ուղեղին մէջ հանճար կ'ըլլայ ան, և կամքին մէջ դիւցազնութիւն: Պարտականութեանց վեհագոյն բանային, Աստուծոյ ծառայութեան գերագոյն միջոցն է ան:

Թ. Ե. Գ.

ՍՏՈՒԵՐ ԵՒ ԼՈՅՍ

(Ձ. ԿԻՐ. ՄԵՏ ՊԱՆՈՑ) (Կող. Բ. Յ-Գ. 14)

Տօնական, կենցաղական եւ ծիսական կարգ ու կանոնները քրիստոնէական կրօնին մէջ նշանակական կամ ալլաբանական արժէք մը ունին լոկ: Ստուերներ են անոնք, որոնց պաշտօնն է աւելի ցայտուն աստիճանի մը վրայ ցուցնել լոյսը. անգայտ ձևեր, որ կ'օգնեն նայուածքին, կարենալ սեւեռուելու համար բուն իրականութեան, յատկութեանց ներքեւ ծածկուած գոյացութեան՝ որ է նոյն ինքն Քրիստոս:

Անո՛ր, Քրիստոսի՛, ուրեմն պէտք է ուղղուին քրիստոնեային ամենէն աղնուական տեսչանքները, իբրեւ իրենց վեհագոյն նպատակին: Այդ բանին համար պէտք կայ անշուշտ ճիշդի, ու այդ ճիշդ պէտք է իր յայտ գայ ո՛չ թէ ոյժերու մեքենական լարուածքի մը, այլ այդ ոյժերը շարժման մէջ գնող ոգիին մէջ նոյն իսկ:

Հարկ է ուշադիր ըլլալ ատոր. պէտք չէ որ այդ ոգին պատրանքներէ կամ չհասկցուած տեսիլքներէ ծնի մեր մէջ: Մըրցանքի վազք մըն է հաւատացեալին կենանքը, ու ասպարէզին ծայրը պէտք չէ տեսնէ ան զինքը իրեն քաշող որ եւ է ուրիշ պատկեր՝ բացի Քրիստոսի լուսափայլ դէմքէն. անո՛ր մտածումը, անո՛ր սէրը միայն պէտք է ուղղութիւն տան իր կենանքի տընտեսութեան. զայն ամենէն աւելի պէտք է ունենայ իրեն զուլս, որպէսզի անոր հետ միայն ունենալով յարաբերութիւն, իբրեւ իր շարժիչ կեդրոնին հետ, կենանքը չկասի իր գործարանաւորութեան մէջ, ու կարենայ յառաջ ընթանալ սրբութեան և ճշմարիտ իմաստութեան համարուն վրայ:

Եթէ, ինչպէս կը հաւատանք, Քրիստոսի հետ ա՛լ միանալով ընդ միշտ մեռած ենք աշխարհի համար, տարերային ազդեցութիւններ պէտք չէ որ այլ ևս կարենան վարել մեր հոգեկան կենանքը. պէտք չէ որ նիւթին կամ մարմինին մտածումէն թելազըրուած որ եւ է պատուէր կամ մարդկօրէն վարդապետութիւն կարենայ խօսիլ մեզի: Ու եթէ, ինչպէս մեր հաւատքն է գուր-